تبیین چهار اصل نظریه وحدت در اندیشه و سیره رهبر شهید انقلاب

بانوی فعال و پژوهشگر اسلامی از عراق، با تشریح چهار اصل «برادری ایمانی»، «یاری مستضعفان جهان»، «احسان و نیکی به غیرمسلمانان» و «امت شاهده و مشرفه»، تأکید کرد که اسلام نگاه وحدت را فراتر از مرزهای مذهبی و جغرافیایی به افق وحدت انسانی رسانده و این رویکرد در تأسیس مجمع تقریب و حمایت عملی رهبر شهید انقلاب از غزه و بوسنی تجلی یافته است.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، حسناء قبانچی، بانوی فعال و پژوهشگر اسلامی از عراق، در وبینار هشتم چهلمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی، به تبیین چهار اصل بنیادین در نظریه وحدت اسلامی پرداخت و اظهار داشت: اصل نخست، «برادری اسلامی» است؛ همان‌گونه که خداوند متعال در سوره مبارکه حجرات می‌فرماید: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ».

وی در این‌باره توضیح داد: این آیه شریفه صراحتاً تأکید می‌کند که اهل ایمان با یکدیگر برادرند، بدون آنکه هیچ‌گونه محدودیت جغرافیایی، کشوری یا مکانی برای این پیوند قائل شود.

این بانوی عراقی با اشاره به آیه ۷۵ سوره مبارکه نساء که می‌فرماید: «وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ...» تصریح کرد: اصل دوم در نظریه اسلامی حتی از اصل اول، یعنی اخوت صرف میان مسلمانان، عمیق‌تر است؛ بدین معنا که همه مؤمنان و مسلمانان موظف‌اند اقوام و انسان‌های مستضعف را فارغ از دیدگاه دینی، عقیدتی و نژادی‌شان یاری دهند و این امر به‌روشنی بر اهمیت و اصالت «وحدت انسانی» دلالت دارد.

وی «دعوت به نیکوکاری و احسان» را سومین اصل برشمرد که از آیه شریفه «لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ» الهام گرفته شده است.

حسناء قبانچی در تشریح این اصل افزود: تأکید قرآن کریم بر احسان و نیکی شامل عموم انسان‌ها، بدون در نظر گرفتن دین و آیین آن‌هاست و به گروهی خاص محدود نمی‌شود؛ مادامی که در موضع دشمنی و نبرد نظامی با مسلمانان برنخاسته باشند.

وی ادامه داد: مشاهده می‌کنیم که اسلام تا چه اندازه بر «وحدت انسانی» تأکید دارد، در حالی که دیگر مکاتب و فرهنگ‌ها صرفاً مبانی مادی یا طبقاتی خاصی را برای وحدت در نظر می‌گیرند؛ به عنوان نمونه، مارکسیست‌ها و کمونیست‌ها صرفاً به وحدت طبقاتی کارگران جهان دعوت می‌کنند.

این پژوهشگر اسلامی با تأکید بر اینکه این اصول علاوه بر قرآن کریم در بیانات اهل‌بیت(ع) نیز آشکارا دیده می‌شود، به کلام مشهور امیرالمؤمنین حضرت علی(ع) در عهدنامه مالک اشتر استناد کرد و گفت: حضرت می‌فرمایند: «النَّاسُ صِنْفَانِ: إِمَّا أَخٌ لَكَ فِي الدِّينِ، وَإِمَّا نَظِيرٌ لَكَ فِي الْخَلْقِ»؛ که در بخش دوم این کلام حکیمانه دقیقاً به وحدت انسانی اشاره شده است. بر همین اساس، اسلام مرزهای وحدت را فراتر برده و افق آن را به کرامت و وحدت تمامی ابناء بشر گسترش داده است.

وی در ادامه، تحقق مفهوم «امت شاهده و مشرفه» را چهارمین اصل از مبانی وحدت اسلامی معرفی کرد و با استناد به آیاتی نظیر «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ» و «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ» یادآور شد: از طریق این آیات درمی‌یابیم اندیشه اسلامی، امت مسلمان را امتی الگو، شاهد و پیشرو

برای تمام بشریت می‌داند. این آیات نشان می‌دهد نظریه اسلامی در کنار تأکید همه‌جانبه بر وحدت انسانی، تفاوت‌های فردی، فکری و ظرفیت‌های بشری را نادیده نگرفته، بلکه همگان را به سبقت‌گرفتن در خیرات، تولید، دانش و تعالی فرا می‌خواند.

حسناء قبانچی با بیان اینکه مؤلفه‌های عینی این مبانی در اندیشه و سیره امام شهید تجلی یافته است، تصریح کرد: امام شهید در سال ۱۹۹۰ میلادی و در همان سال‌های آغازین دوران رهبری خود دستور تأسیس مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی را صادر کردند؛ این اقدام ماندگار بیانگر آن است که تقریب و وحدت اسلامی جزء ذاتی منظومه فکری و شخصیتی ایشان بوده است.

وی با تأکید بر اینکه وحدت اسلامی علاوه بر ماهیت ایمانی، یک پروژه راهبردی و سیاسی در جهان معاصر است، خاطرنشان کرد: دعوت همیشگی رهبر شهید به یاری مردم مظلوم غزه، عینی‌ترین نشانه ایمان عملی ایشان به وحدت اسلامی است؛ همان‌گونه که حمایت قاطع و تاریخی جمهوری اسلامی ایران از ملت مظلوم بوسنی و هرزگوین جلوه دیگری از این باور راستین به شمار می‌رود.

این پژوهشگر عراقی در پایان به تأکید ویژه رهبر شهید انقلاب بر ضرورت جهش علمی، فناوری و خودکفایی در جهان اسلام اشاره کرد و گفت: در بیان مصادیق و اقدامات عملی امام شهید در راستای تحقق این مبانی و شاخص‌های وحدت، موارد بی‌شماری وجود دارد که بیان همه آن‌ها در یک سخنرانی نمی‌گنجد.